

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ขอรื้อแนวทางการระบายข้าวในสต็อกของรัฐบาลเพิ่มเติม

กระทรวงพาณิชย์ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ พณ ๐๔๐๔/๑๔๑ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้มีหนังสือ ลับ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๔๐๔/๔๐๔ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ แจ้งผลการขอรื้อ แนวทางการระบายข้าวในสต็อกของรัฐบาลว่า การดำเนินการระบายข้าวโดยการอนุมัติของหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในฐานะประธานกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว ที่ได้อนุมัติไว้แล้วและที่จะดำเนินการต่อไปนั้น สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากเป็นการดำเนินการ ตามกรอบอำนาจหน้าที่ของตน และเพื่อบรรเทาผลเสียที่อาจเกิดขึ้นจากการเสื่อมสภาพ ของสินค้า อีกทั้งการจำหน่ายข้าวของรัฐบาลในกรณีไม่ใช่ของกลางในคดี ดังนั้น จึงสามารถกระทำ ได้โดยเห็นควรให้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณและคุณภาพของข้าวที่คณะอนุกรรมการตรวจสอบปริมาณ และคุณภาพข้าวคงเหลือของรัฐได้ดำเนินการตรวจสอบเสร็จแล้วเพื่อประโยชน์ในการใช้อ้างอิง เป็นพยานหลักฐานทางคดีต่อไป นั้น

คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว (นบข.) ได้มีการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ ที่ประชุมมีมติรับทราบคำตอบแนวทางการระบายข้าวตามความเห็น ของคณะกรรมการกฤษฎีกา และมอบหมายให้กระทรวงพาณิชย์ในฐานะฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าวหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพิ่มเติมว่า การจำหน่ายข้าวที่ขายได้ในสต็อกของรัฐบาลนั้นจะสามารถจำหน่ายในราคาต่ำตามสภาพของข้าว ที่มีผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบตามหลักการทางวิทยาศาสตร์และตามระยะเวลาการเก็บได้หรือไม่ กระทรวงพาณิชย์จึงขอความอนุเคราะห์สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาในประเด็น ดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงพาณิชย์ โดยมีผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมการค้าต่างประเทศและกรมการค้าภายใน) ผู้แทนองค์การคลังสินค้า ผู้แทนองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า การระบายข้าวในสต็อกของรัฐบาลนั้น เป็นการดำเนินการในกรอบอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าวซึ่งตามคำสั่ง คณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๗๕/๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าว ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๗ กำหนดให้คณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าวมีอำนาจหน้าที่ ในการพิจารณาหลักเกณฑ์ แนวทาง และเงื่อนไขการระบายข้าวตามโครงการของรัฐให้เหมาะสม

และเกิดประโยชน์โดยรวมต่อระบบการผลิตและการค้าข้าวของประเทศ ซึ่งต่อมาคณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าวได้กำหนดยุทธศาสตร์ แนวทาง เป้าหมาย แผน และวิธีการระบายข้าวในสต็อกของรัฐบาลไว้ว่า การระบายข้าวต้องเป็นไปอย่างมีระบบ โปร่งใส และเป็นธรรมโดยคณะอนุกรรมการฯ มีแผนการระบายข้าวคุณภาพดี คุณภาพปานกลาง และคุณภาพต่ำบางส่วนเพื่อการส่งออก การค้าทั่วไป และการบริโภค ด้วยวิธีการระบายตามกรอบยุทธศาสตร์การระบายข้าว ในขณะที่ข้าวที่มีคุณภาพต่ำหรือข้าวเสื่อมคุณภาพจะระบายเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมแปรรูปอื่น ๆ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความสอดคล้องตามสถานการณ์ข้าวภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อรักษาเสถียรภาพราคาไม่ให้ราคาข้าวภายในประเทศลดต่ำลงจนเกษตรกรได้รับความเดือดร้อน รวมทั้งคำนึงถึงภาระค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาและความเสื่อมสภาพของข้าวประกอบกัน โดยการระบายข้าวนั้น หากได้รับความเห็นชอบจากประธานกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าวแล้ว สามารถดำเนินการได้ ดังนั้น การระบายข้าวในสต็อกของรัฐบาล หากได้ดำเนินการตามกรอบยุทธศาสตร์และแนวทางการระบายข้าว และได้รับการอนุมัติจากหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในฐานะประธานกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าวแล้ว ย่อมสามารถดำเนินการได้

สำหรับในประเด็นข้อหาหรือที่ว่า การจำหน่ายข้าวในสต็อกของรัฐบาลนั้นจะสามารถจำหน่ายในราคาต่ำตามสภาพของข้าวที่มีผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ และตามระยะเวลาการเก็บได้หรือไม่ นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) เห็นว่า หากการดำเนินการจำหน่ายข้าวดังกล่าวได้กระทำโดยสุจริต โปร่งใส ไม่ว่าในชั้นการแต่งตั้ง คณะทำงานตรวจสอบและจัดระดับคุณภาพข้าวในสต็อกของรัฐที่ต้องไม่มีส่วนได้เสียโดยส่วนตัว และมีการประกาศหลักเกณฑ์ในการจัดระดับ รวมทั้งประกาศราคากลางให้ทราบล่วงหน้า และเป็นไปตามยุทธศาสตร์ แนวทาง เป้าหมาย แผน และวิธีการระบายข้าวในสต็อกของรัฐบาล เพื่อบรรเทาผลเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแล้ว การดำเนินการจำหน่ายข้าวย่อมสามารถกระทำได้ นอกจากนี้ เนื่องจากข้าวเป็นสินค้าที่เสื่อมสภาพได้ และราคาในการซื้อขายข้าวย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพและสภาพของข้าว ณ เวลาที่จำหน่าย โดยเป็นไปตามกลไกและความต้องการของตลาด ดังนั้น การจำหน่ายข้าวย่อมต้องเป็นไปตามคุณภาพของข้าว ณ เวลาที่จำหน่าย

(นายดิศทัต โทตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๕๘